

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 488/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om elementX Finland Ab:s gruvreservering i Nyland

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 488/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Lohikoski /vänst:

Hur skyddar man under den nuvarande lagens giltighetstid områdena i Nyland från omfattande gruvdrift och säkerställer att ett förbehållsbeslut inte leder till malmletningstillstånd,

hur undanröjs den årslånga osäkerhet som ett förbehållsbeslut orsakar och

hur förbättras tillgången till information i det tidiga skedet av ett gruvprojekt så att människor har en verklig möjlighet att påverka beslutsfattandet om sin miljö på det sätt som tryggas i grundlagen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I den gällande gruvlagen finns inga regionala förbehåll för reserveringar, det vill säga förbehållsområdet kan även omfatta sådana områden som inte beviljas malmletningstillstånd. Malmletning får inte företas till exempel i närheten av bostadshus eller offentliga byggnader, vid trafik- eller farleder eller på områden som används av Försvarsmakten. Generellt kan man konstatera att förbehållsområdet i regel täcker ett betydligt större område än det som en eventuell ansökan om malmletningstillstånd senare hänför sig till. Terrängundersökningar som överträder den så kallade allemansrätten får inte göras med stöd av förbehållsanmälan.

Förbehållet förfaller automatiskt efter förbehållstiden, om inte reserveraren lämnar in en ansökan om malmletningstillstånd. Förbehållet gäller enligt gällande lag högst två år från den tidpunkt då förbehållsanmälan lämnades in och man kan inte ansöka om förlängning för den.

I regeringens proposition RP 126/2022 om ändring av gruvlagen föreslås ändringar som gäller förbehållsmekanismen: en avgift av skattenatur (förbehållsavgift) tas i bruk för förbehållsområdet, förbehållstiden förkortas i regel till ett år och utanför förbehållsområdet avgränsas områden där malmletning inte får utföras samt nationalparker och naturreservat. Dessutom åläggs den som gör förbehållet att informera kommunerna i området om att en förbehållsanmälan har lämnats in, så att dessa informeras innan gruvmyndigheten fattar beslut i ärendet.

I regeringens proposition RP 126/2022 föreslås att tillgången till information ska förbättras genom att ålägga verksamhetsutövarna att årligen ordna en för allmänheten öppen tillställning om malm-
letnings- och gruvtillstånd. Syftet med tillställningarna är att utöka rätten till information bland
markägare, företagare och invånare i driftens verkningsområde samt möjliggöra öppen interaktion
mellan markägare i verkningsområdet, andra aktörer som påverkas av driften samt verksamhets-
utövare. I fråga om guldvaskning ordnar gruvmyndigheten på motsvarande sätt en tillställning
som gäller hela guldvaskningsverksamheten. I propositionen föreslås dessutom att gruvmyndig-
heten ska ordna en för allmänheten öppen tillställning som en del av handläggningen av ansökan
om gruvtillstånd och att syftet med tillställningen ska vara att utöka rätten till information bland
markägare, företagare och invånare i verkningsområdet för den gruvdrift som är föremål för an-
sökan samt möjliggöra öppen interaktion mellan markägare i verkningsområdet, andra aktörer
som påverkas av driften, sökanden och gruvmyndigheten.

Tillgången till information i ärenden enligt gruvlagen har förbättrats i ändringen av gruvlagen
966/2020 som trädde i kraft i december 2020 och genom vilken gruvlagens bestämmelser om
offentliga kungöranden och ändringssökande preciserades på grund av ändringar som gjorts i all-
männa lagar.

Helsingfors 14.10.2022

Näringsminister Mika Lintilä